

Анкета «Ціннісне ставлення особистості до Батьківщини, до людей, до себе, до природи». Дане анкетування дасть змогу визначити у дітей сформованість моральних норм та правил поведінки засобами українського народознавства.

Морально-етичні цінності (анкета). Дане опитування дає можливість визначити позицію людини у суспільстві, відношення її до оточуючих, до життя, до самої себе.

Можливість виховання морально-етичних цінностей дітей молодших класів залежить від педагогічної підготовки вчителя, його особистих моральних якостей, від знань і вмінь використовувати засоби народознавства для морального виховання дітей.

Для того, щоб виховувати морально-етичні цінності, вчителям потрібно активно використовувати такі форми роботи, як педагогічні та методичні, робота в методоб'єднаннях, нестандартні уроки, а також бесіди, тренінги, майстер класи, "круглі столи".

Опрацювання з дітьми вищеназваних методів дасть змогу визначити прояв людських якостей особистості, визначення позиції людини в суспільстві, її відношення до інших людей та до самої себе.

Література:

1. Генік М. Актуальність морального виховання учнів засобами народознавства // Початкова школа. – № 7. – 2007. – С. 46-49.
2. Нечепоренко М. В. Моральне виховання як педагогічна й соціальна проблема / М. В. Нечепоренко // Наукові записки кафедри педагогіки. – 2014. – Вип. 36. – С. 136-144.
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Академ-видав», 2004. – 465 с.
4. Розвиток морально-етичних, родинних, гуманістичних цінностей у молодших школярів та їх обґрунтування Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.educateua.com/wonivs-111-1.html>. – Назва з екрану.

ДІЛОВА КУЛЬТУРА І ЕТИКЕТ В РОБОТІ ПСИХОЛОГА

(Колпакчи О.С., старший викладач)

Бердянський державний педагогічний університет,
Бердянськ, Україна

Уважність, доброзичливе ставлення до людей, поблажливість до їх слабостей стали рисами службового етикету професійних психологів. Разом з тим не можна погодитися з отождненням в деяких виданнях професійної етики з чисто зовнішніми нормативами – етикетом: «Правило передбачає, поряд з правовими інструкціями, такі зовнішні кодекси поведінки, як професійна етика для різних категорій працівників. Тобто тут вже правило етикету адресується не до людини, а до її ролі, до її маски, яка відповідає її професійної функції» [3].

Етикет традиційно розуміється як застигла норма моралі і в кожній професії існує свій. У кожній професії існують свої етикетні норми відносин з клієнтами, партнерами, колегами. Стиль і традиції носіння спеціального одягу, зміст робочого місця, критики дій, обговорення ситуацій в психології формує етику самовладання, поваги партнерів, терпимості та самоконтролю в будь-якій ситуації.

Етикет – сукупність формальних правил, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків (поводження з людьми, формули звертання, вітання, вибачення, подяки, поведінки в місцях загального користування, манери, одяг тощо) [2, с.361].

Етикет – своєрідно встановлений порядок поведінки, який прийшов до нас з історії, включає в себе елементи, цілком прийнятні для сучасності і, більш того, обов'язкові для дотримання у суспільстві. Пронизуючи конкретні норми культури взаємостосунків, правила етикету роблять їх демократичними, оскільки мають на увазі істинну повагу гідності людини, надають їм розумності та доцільності.

У культурі взаємостосунків «психолог-клієнт/досліджуваний» слід, насамперед, назвати: обов'язковість, ввічливість, тактовність, скромність, точність, совісність.

Обов'язковість – це точність виконання дорученого, єдність слова та діла.

Ввічливість, доброзичливість, тактовність необхідні і в розмові, і в особистих, і у службових відносинах. Це виховання почуття міри, щоб нашими словами чи діями не образити клієнта.

Тактовність вимагає усестороннього врахування всіх обставин. Вона включає в себе вміння не помітити який-небудь огріх. Бувають обставини, коли вказати на нього – значить покласти людину у незручне становище.

Скромність – невід'ємна риса культури взаємостосунків, це вміння людини бути собою, не грати яку-небудь не властиву їй роль. Скромність означає нештучність поведінки, відсутність надуманості, але, разом з тим, вона не повинна бути джерелом скутості в поведінці.

Скромність тісно пов'язана з простотою, яка зовсім не пов'язана з відмовою від прийнятих у суспільстві норм етикету.

Важливою вимогою культури взаємовідносин між психологом та клієнтом є точність. А.С.Макаренко говорив: «Точність в нашому житті – це моральна норма, це велика справа в боротьбі за наше багатство». Точність означає перш за все вміння цінувати своє слово, не кидати його на вітер. Наприклад, тренер, який спізнюється на роботу Т-групи кладе під загрозу її продуктивність, оскільки, на наступний раз так можуть себе повести і її учасники. Дотримуючись вимог точності, людина переважно підтягнута, зібрана, і це проявляється в її рухах, манері поведінки та вмінні тривати себе.

Совісність виступає важливою регулятивною силою у взаємостосунках людей [4].

У професійному етикеті психолога взагалі протипоказані – жорсткість, вказівки, будь-які форми примусу, іронія і зневажливий тон. Етикет психолога наказує йому охайність і шанобливе ставлення до колег і клієнтів, точність тимчасових рамок – повага часу інших людей, вміння не спізнюватися, не затримувати, не відволікати, не відмовляти в проханнях, особливо що стосуються благополуччя клієнтів, їх безпеки. Особливе звернення з клієнтами, вимагає не стільки дотримання етикетних норм, скільки такту і емпатії: питання звернення на «ти» чи «Ви», вирішується психологом у властивій особисто йому манері, стилі відносин з людьми – тоді це справляє природне враження. «Ти» може бути і грубим, і батьківським, «Ви» – і відчуженим, і поважним. Потрібно тільки сказати, що чим важче було життя клієнта в минулому, тим болючіше він сприймає фамільярну форму звернення, тим більше він потребує в зверненні на «Ви» [5].

На сучасному етапі становлення такої галузі практичної психології як психологічна допомога суспільству відбувається бум у формуванні особистісного стилю діяльності. Ефективність надання психологічної допомоги залежить від конструктивного особистісного стилю діяльності, який, у свою чергу, формується на основі розвитку особистісних та професійних рис майбутнього психолога-практика. Особистісний стиль діяльності психолога можна вважати успішним щодо надання психологічної допомоги особистості, якщо психолог як особистість володіє: мотивацією досягнення успіху; позитивним уявленням про образ «Я»; когнітивною позицією по відношенню до успіху (неуспіху) [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості / О.Ф. Бондаренко. – Харків: Фоліо, 1996. – 237с.
2. Бороздина Г.В. Психология делового общения / Г.В. Бороздина. – М., 2000.
3. Букреев В.И. Этика права / В.И. Букреев, И.Н. Римская. – С.16.
4. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога: Навчальний посібник / Т.А. Колтунович. – Чернівці: ЧНУ, 2007. – 232с.
5. Протанская Е.С. Профессиональная этика психолога / Е.С. Протанская, С.В. Семенова, О.В. Ходаковская. – М. : Издательство Юрайт, 2016. – 233с.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Колупаєва Т.Є., кан.пед.наук, професор РДГУ,
Рівненський державний гуманітарний університет, м.Рівне, Україна

Входження України в Європейський Союз передбачає поступове впровадження європейських норм і освітніх стандартів у зміст вищої освіти, інтеграцію національної системи вищої освіти в Європейський освітній простір підготовки професійно-компетентних фахівців. Професійна компетентність